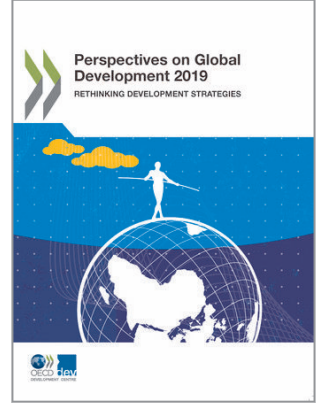

OECD *Multilingual Summaries* Perspectives on Global Development 2019 Rethinking Development Strategies

Summary in Turkish

Bu yayının tüm içeriğine erişmek için şu adresi tıklayın: [10.1787/persp_glob_dev-2019-en](https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2019-en)

2019 Küresel Kalkınma Perspektifleri Kalkınma Stratejilerini Yeniden Düşünmek

Türkçe Özet

“Kalkınma Stratejilerini Yeniden Düşünmek”

Kalkınma hakkındaki görüşler, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana farklı paradigmaların ana akım düşünceler ve uygulamalar üzerinde aynı anda birlikte veya farklı zamanlarda hakimiyet kurmasıyla beraber evrilmiştir. Savaş sonrası yıllarda sanayileşmeye, planlamaya ve büyümeye odaklanılması, 1960'larda yapısal dönüşümle ilgili fikirlerin, 1970'lerde de bağımlılık teorisinin önünü açmıştır. 1980'lerin ve 90'ların “Washington Uzlaşısı”, makro-ekonomik istikrara öncelik tanımış ve yapısal uyumu teşvik etmiştir. 2000'lerden bu yana hedef esaslı bir yaklaşım, Milenyum Kalkınma Hedefleri'nin ve onun ardılı olan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin oluşturulmasına yol açmıştır.

Hala standart bir tanımlama yokken, kalkınmanın insanların yaşam kalitesindeki ve refahındaki gerçek iyileşmelerle ilgili olduğuna dair bir uzlaşma ortaya çıkmaktadır. Fakat bu nasıl başarılabilir? Erken sanayileşen ülkelerde kalkınmanın önünü açan politikalar, gelişmekte olan ülkelerde izlenecek altın standartlar olarak yeniden uygun hale getirilebilir mi? Çin Halk Cumhuriyeti (bundan böyle “Çin”) gibi yeni sanayileşen ülkelerin gidiş yolunda ana akım paradigmalardan izlenmedi. Bu da ülkelerin daha yüksek ve sürdürülebilir refah seviyelerine ulaşmak için ne tür stratejiler kullanmaları gerektiği hakkında soruları öne çıkarıyor.

Kalkınma stratejilerinin yeni bir küresel bağlama yanıt vermesi zorunludur.

Son otuz yılda küresel ekonomide önemli bir dönüşüm gerçekleşmiştir ki, bu raporun “refah kayması” olarak atıfta bulunduğu bir fenomendir. Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ekonomiler, 1990'lardan bu yana OECD ortalamasından daha hızlı büyümüşlerdir. Büyük nüfuslarıyla birlikte ele alındığında bu büyüme farklılıkları, küresel makro-ekonomik manzarayı yeniden şekillendirmiştir.

Bu yeni küresel ekonomik coğrafyanın ortaya çıkışı üç farklı dönemde gerçekleşmiştir:

- Çin, Hindistan ve eski Sovyetler Birliği'nin dünya piyasalarına açılması, 1990'lardan itibaren hissedilmiştir.
- 2001'den 2008 küresel finans krizine uzanan ikinci dönemde, artan bir şekilde Çin merkezli büyümeden ötürü yoksul ülkelerin nüfuz edici bir yakınlığa girdiği görüldü. Asya'daki hızlı kentleşme ve sanayileşme emtia fiyatlarının yükselmesine yol açtı.
- 2010'lardaki son dönemde refahın yer değiştirmesi geçici olarak yavaşladı. Bunu küresel resesyon ve Çin'in imalat ve ihracat yönelimli ekonomiden hizmetlere ve tüketime dayalı ekonomiye dönüşümü tetikledi ki, bu da emtia fiyatlarında çöküşün önünü açtı.

Refahın yer değiştirmesi küresel kalkınma üzerinde geniş çaplı bir etki yaptı. Ticaret, finansman ve göç itibarıyla ekonomik ilişkiler haritasını yeniden çizdi. Küresel büyümeyi hızlandırarak milyonlarca insanı yoksulluktan çıkardı. Ve küresel yönetim mimarisini değiştirdi.

2010 yılına gelindiğinde gelişmekte olan ülkeler, küresel mal ticaretinin %42'sine karşılık gelmekteydi. Güney-Güney akışları bu toplamın yarısını oluşturuyordu. Çin merkezi bir rol oynadı: küresel finans krizinden itibaren Çin'in ithalatı, Güney-Güney ticaretinin itici gücü oldu.

Gelişmekte olan ekonomiler de kalkınma finansmanının önemli sağlayıcıları oldu; gelişen donörler Resmi Kalkınma Yardımı dışındaki kalkınma finansmanı paylarını %6'dan %13'e çıkardılar. Büyük bir uluslararası kalkınma stratejisi olan ve Çin ile başka ülkeler arasında bağlantı kurmaya odaklanan Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi, Güney-Güney entegrasyonunu daha da derinleştiriyor.

Kalkınma stratejileri, ekonomik büyümenin otomatik olarak refahta iyileşme sağlayacağını varsayamaz.

Güney'deki ekonomik büyüme bütün sorunları çözmedi. Mutlak ve göreceli yoksulluk bazı ülkelerde arttı, gelir eşitsizliği birçok yerde yükseldi ve sanayileşme ile kentleşmenin beraberinde çevre bozulması gerçekleşti.

GSYİH büyümesinin tüm sorunları çözmemesi, sürpriz olarak görülmemeli. GSYİH tanımını ilk defa 1934'te yapan Kuznets bile bunun refah ölçümü olarak kullanılmasına karşı uyarıda bulunmuştu. On yıl sonraki Bretton Woods konferansında bir ülkenin ekonomisini ölçmenin başlıca aracı oldu ve onyıllar boyunca GSYİH artışı daha genel kalkınmanın iyi bir göstergesi olarak görüldü.

Refahın farklı boyutlarına, nüfus kesitindeki dağılımına ve sürdürülebilirliğine bakan daha bütünsel bir kalkınma görünümü daha karmaşık bir hikaye anlatıyor.

Küresel olarak refah göstergeleri, kişi başına düşen GSYİH ile yakın korelasyon içindedir. Ancak refah ile kişi başına GSYİH arasındaki ilişki zaman içerisinde değişmiştir. İki dönem tespit edilmiştir:

- 1820'den 1870'e kadar kişi başına GSYİH değerleri daha yüksek olan ülkeler daha iyi refah sonuçlarını her zaman bildirmemişlerdir.
- 1870'ten sonra Amerikan gıdalarının Avrupa'ya daha ucuz ithal edilmesinin reel maaşları yükseltmesinden, demokratik rejimlerin artışından, tıp bilgisinde atılım yapılmasından ve sosyal politika tedbirlerinden ötürü kişi başına GSYİH ile refah arasındaki korelasyon daha da güçlenmiştir.

Sanayileşmenin ilk yıllarında, 1820'ler ile 1870'ler arasında sanayileşmiş ülkelerin GSYİH artış oranı yıllık %1-1.5 civarındaydı. Her ne kadar nispeten yavaş olsa da GSYİH artmaktaydı fakat refah üzerinde neredeyse hiçbir olumlu katkısı yoktu. "Erken büyüme paradoksu" ilk sanayileşenlerin hızlı kentleşme ve proleterleşme için ödediği fiyat oldu.

Hızla büyümeye başlayan ülkeler, 1950'lerden itibaren "yakalama" fenomeniyle veya kişi başına GSYİH yaklaşmasıyla ilk kalkınanlardan ayrıştı.

- Latin Amerika'da refah kazanımları, kişi başına GSYİH kazanımlarından daha güçlü oldu.
- Afrika'da refah iyileşmeleri, nispeten kişi başına GSYİH'dan daha iyi sonuçlar sağladı fakat dünyanın kalan kısmıyla sürekli ve büyüyen bir farklılık devam ediyor.
- Asya'da baş döndüren ekonomik büyümeye refahın tamamında değil ama birtakım boyutlarındaki (yaşam süresi beklentisi, eğitim) çarpıcı kazanımlar eşlik etti.

Kalkınma stratejilerinin yeni eğilimlere ve zorluklara yanıt vermesi gerekir.

Günümüzde geliştirilmekte olan çoğu ulusal kalkınma planının, ekonomik büyüme hedeflerinin ötesinde toplumsal kapsayıcılığa ve çevresel sürdürülebilirliğe odaklanması gerekiyor. Ancak çok az kişi bunların ortaya çıkardığı mega trendlere, zorluklara ve fırsatlara karşı farkındalık gösteriyor.

Bazı zorluklarla daha önceden karşılaşılıyordu: küresel büyümenin potansiyel olarak yavaşlaması, ticari korumacılık, eşitsizliğin yükselişi, nüfus artışı ve küresel yönetişimin zayıflaması.

Ancak erken sanayileşen ülkelerin karşılaşmadığı yeni zorluklar ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında yeni küresel kurallar, ülkeler arasında karşılıklı bağımlılık, öngörülme hızı nüfus artışları, yüksek düzeyde hareketlilik, salgın hastalık riski ve iklim değişikliği yer alıyor. Ayrıca yeni teknolojiler, dijitalleşmenin yaygınlaşması, otomasyon, yapay zeka ve biyoteknoloji de bulunuyor.

21inci yüzyıl için kalkınma stratejileri

Gelişmekte olan ekonomiler, erken sanayileşenlere göre farklı kalkınma yollarına girdiler ve girecekler. Esasen refah geçişlerinin başlangıcındaki yeni stratejiler arasında Güney-Güney işbirliğinin daha da büyümesi, göç ile kalkınmayı birbirine bağlayan politikalar ve toplumsal korunmayı genişletmenin yeni yolları bulunuyor.

Tecrübe gösteriyor ki stratejiler, toplum ve çevre konularını kapsayan dengeli büyümeyi güvenceye almanın yararlı bir aracıdır. Tarih, kalkınma stratejilerinin tüm ülkeler için tektip bir kalkınma paradigmasını pekiştirmek yerine çok-sektörlü, katılımcı, yerine özel ve çok taraflılığa yerleşmiş ise ve uygulamayı güvenceye alacak gerekli kaynaklar ile siyasi irade varken en etkili olduğunu bize öğretiyor.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Yayının İngilizce tercümesini okumak için OECD.iLibrary’i ziyaret edin!!

© OECD (2018), *Perspectives on Global Development 2019: Rethinking Development Strategies*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/persp_glob_dev-2019-en